

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 172/14

לפני: כבוד הנשיא א' גרוניס

המערערים: 1. עמוס ניסים בע"מ
2. ניסים עמוס

נגד

המשיבים: 1. אל-רום יועצים בע"מ
2. חמי כסיף
3. צביקה כסיף

ערעור על החלטות בית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו
מיום 16.12.2013 ומיום 1.1.2014 בתיק ה"פ 13-03-26662-13
שניתנו על ידי כבוד השופטת ש' אלמגור

תגובת המשיבים מיום 4.2.2014

תגובת המערערים מיום 13.2.2014
ביחס לתגובת המשיבים

בשם המערערים: עו"ד אבירם יצחק

בשם המשיבים: עו"ד אמיר אלטשולר; עו"ד שחר ולנר

פסק-דין

1. ערעור על החלטות בית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו (כבוד השופטת ש' אלמגור), מיום 16.12.2013 ומיום 1.1.2014, לפסול עצמו מלדון בה"פ 13-03-26662.

2. המערערים הגישו תובענה נגד המשיבים בנוגע לפרויקט בנייה שהיו אמורים לבצע מי מבעלי הדין, בשותפות, בבניין ברמת גן. התיק נמצא בשלב הבאת הראיות. במהלך ישיבת הוכחות שלישית מיום 16.12.2013 העיד עד ההגנה, המשיב 3. בחקירתו הנגדית נשאל המשיב 3 לשמם של הפרקליטים המייצגים אותו בענייניו המסחריים והוא ציין את "אבי" מ"משרד ויסגלס". למשמע תשובה זו הבהירה השופטת מייד

לבעלי הדין כי עורך-דין עמיר אלמגור הוא בעלה וכי הוא שותף במשרד ויסגלס-אלמגור, עורכי-דין (להלן - עורך-דין אלמגור). מאחר שמתשובת המשיב 3 עלה כי עורך-דין אחר פעל בשמו, הודיעו בעלי הדין כי מבחינתם אין מניעה שהתיק ימשיך להתנהל לפני השופטת וחקירת המשיב 3 המשיכה עד להפסקה. כשהתחדש הדיון העיר בא-כוח המשיבים כי במהלך ההפסקה סיפר לו המשיב 2, בנו של המשיב 3, שעורך-דין אלמגור ייצג אותו אישית עד שנת 2010, וכי רק לאחר שהשופטת הבהירה את הדברים התחוויר לו הקשר המשפחתי ביניהם. כמו כן, המשיב 3 ציין כי טיפל במעלית בבית אימו של עורך-דין אלמגור.

3. בנסיבות אלו קבעה השופטת ביום 16.12.2013 כי מאחר שבעלה ייצג את המשיב 2 באופן אישי ולא רק עורך-דין ממשרדו, והמשיבה 1 והמשיב 3 ביצעו עבודה עבור משפחתה, לא תוכל להמשיך לשבת בדין. השופטת הוסיפה כי הציעה לבעלי הדין להסכים שהמותב החדש ישמע את התיק מכאן ואילך ללא צורך לחזור על החקירות כדי לייעל את הדיון. בנסיבות אלה, פסלה השופטת, כאמור, את עצמה מלדון בתיק.

4. ביום 1.1.2014 דחתה השופטת את בקשת המערערים לעיין מחדש בהחלטה לפסול עצמה מלדון בתיק. השופטת קבעה כי אכן אפשר שההליך היה נשמע עד סופו לפני מבלי שתשומת ליבה מוסבת ליחסי פרקליט-לקוח ששררו בין המשיב 2 לבעלה. ואולם, משהובאה עובדה זו לידיעתה נראה כי יש לה נגיעה אישית לתיק. השופטת קבעה עוד כי אין להתעלם ממראית פני הצדק, והוסיפה כי חובת השופט לשפוט אינה עומדת במקרים בהם מתעורר חשש ממשי אובייקטיבי למשוא פנים. השופטת קבעה כי די בעובדה שבעלה שימש לפני כשלוש שנים עורך-דינו של המשיב 2, שהוא דמות מרכזית בפרשה, וטיפול בענייניו האישיים, כדי ליצור חשש ממשי אובייקטיבי למשוא פנים. מכאן הערעור שלפניי.

5. המערערים סבורים שלא התקיימו במקרה דנא עילות פסלות מאחר שטענות המשיבים הועלו באיחור ניכר ומהותי, ללא פירוט מספק, בנסיבות שיש בהן ניסיון לפגום בתקינות הדיון ולמנוע את המשכו. למערערים אין כל ספק ביחס למקצועיותה של השופטת, ליכולתה להמשיך את הדיון ולנהלו ללא דעה מוקדמת. משכך, לדעתם, לא היה מקום לפסילה עצמית, במיוחד כשהשופטת לא נתבקשה לפסול עצמה על ידי מי מבעלי הדין. לדברי המערערים, יש חשיבות מכרעת להכרעה מהירה בתיק ובית המשפט קבע לוח זמנים מהיר לביורו. כל עיכוב עלול לפגוע מהותית באפשרות להוציא לפועל את פרויקט הבנייה ולהסב נזקים כבדים להם ולצדדים שלישיים. המערערים מדגישים כי המשיבים 2 ו-3 נכחו בכל הישיבות שהתקיימו בתיק, החל

מיום 10.4.2013. המערערים מוסיפים כי לאחר ההפסקה בדיון מיום 16.12.2013 שבו הצדדים לאולם ומעט לפני סיום חקירת המשיב 3 ותחילת חקירת המשיב 2 "נזכרו" שניהם לטעון כי בעבר יוצג המשיב 2 על ידי בעלה של השופטת, וכי בעבר המשיב 3 התקין מעלית בביתה של אמו של עורך-דין אלמגור. המערערים סברו וסוברים כי המועד בו "נשלפו" שני הנתונים הללו אינו מקרי, אלא נועד באופן מכוון להפסיק את שמיעת עדות המשיב 3 שלא היטיבה עם קו ההגנה של המשיבים, למנוע את העדת המשיב 2, ולהביא לשמיעתו מחדש של התיק, תוך סחבת ועינוי דין למערערים, מתוך כוונה לבצע מקצה שיפורים ניכר מצידם. המערערים סבורים שהיתממותם של המשיבים בנוגע לאי הידיעה כביכול על הקשר שבין השופטת לעורך-דין אלמגור היא מגוחכת. לטענתם, מדובר בהטעיה מכוונת, הנגועה בחוסר תום לב קיצוני.

6. לגופם של דברים טוענים המערערים כי בין אם הסתיים ייצוג המשיב 2 בידי עורך-דין אלמגור בשנת 2008, כפי שנטען תחילה, ובין אם בשנת 2010, אין בכך כדי להוות עילת פסלות, שכן חלפו לפחות ארבע שנים מאז הסתיים הייצוג ועד היום ומאז אין ביניהם קשר. המערערים טוענים כי המשיבים לא פירטו את טיב הייצוג, היקפו ומהותו. אשר להתקנת המעלית עבור משפחתה של השופטת, טוענים המערערים כי לא ברור מתי הותקנה ומעלית, ומכל מקום, מדובר בפעולה שהסתיימה זה מכבר. המערערים טוענים עוד כי אין בענייננו "נעילת דעה" כלשהי או חשש כלשהו למשוא פנים. לדבריהם, השופטת לא פירטה כיצד נפגעה מראית פני הצדק. לדעתם, מראית פני הצדק היא בעלת משקל נמוך, אם בכלל, בנסיבות העניין.

7. בהתאם להחלטתי מיום 26.1.2014 השיבו המשיבים לערעור. המשיבים מבהירים כי לא ביקשו מהשופטת לפסול עצמה. בנסיבות אלו הם מותירים לבית משפט זה את שיקול הדעת כיצד להכריע בערעור, ובהתאם, לדחות את בקשת המערערים לפסוק לטובתם הוצאות. המשיבים מדגישים כי מייד כשהתברר להם קיומו של קשר אישי כזה או אחר עם השופטת או עם בעלה, העלו זאת בפני השופטת. לדבריהם, לא היו מודעים לכך שהשופטת נשואה לעורך-דין אלמגור, אלא שבמהלך חקירת המשיב 3 העלתה השופטת מיזמתה עניין זה, והמשיב 3 ציין בהפסקה כי עורך-דין אלמגור שימש כעורך-דין אישי שלו עד לשנים 2008 או 2010. מבדיקה שנערכה לאחר הדיון עלה כי עורך-דין אלמגור שימש כבא-כוחו של המשיב 2 בהליך משפטי בשנת 2010. עובדה זו הוצגה בתשובת המשיבים לבקשת המערערים לעיון מחדש בהחלטת השופטת לפסול עצמה. לטענת המשיבים, לו היה המשיב 2 נמנע מלחשוף את דבר ייצוגו על ידי עורך-דין אלמגור, היה הדבר משמש בסיס להגשת ערעור על ידי המערערים. המשיבים מוסיפים כי הבקשה לעיון חוזר הייתה רוויה התלהמות מיותרת והוגשה ללא תצהיר

תומך. לדעתם, הטלת הספק בתום ליכום נעשתה בעלמא. עוד טוענים המשיבים כי דווקא אמירות המערערים הן שהעמידו את השופטת במצב לא נוח, והקימו חשש ממשי לפיו כל פסיקה לטובת המשיבים תלווה בטענה כי היא פועל יוצא של אותו קשר אישי. אשר לסוגית התקנת המעלית טוענים המשיבים כי סוגיה זו הפכה רלוונטית כשהמשיב 3 הבין שמזמין העבודה היה עורך-דין אלמגור. המערערים הגישו בקשה מוסכמת להגיש תגובה קצרה לתשובת המשיבים. עיינתי אף בתגובה שהוגשה.

8. שקלתי את טענות בעלי הדין והגעתי למסקנה כי דין הערעור להידחות. עסקינן בערעור על פסילה עצמית של שופט מלדון בהליך. מקובל לתת במסגרת ערעור פסלות משקל נכבד לעמדתו של שופט הסבור כי עליו לפסול עצמו (למשל, ע"א 3443/12 דיסקונט ישראל שוקי הון והשקעות בע"מ נ' לוי (9.9.2012)). זאת ועוד, עוצמת החשש למשוא פנים הנדרשת מקום בו השופט מחליט לפסול עצמו נמוכה מעוצמת החשש למשוא פנים מקום שבו השופט סבור שאין מקום לפסילתו. יש לתת משקל רב יותר לעמדתו הסובייקטיבית של השופט כאשר הוא מחליט לפסול עצמו מאשר במקרה שהוא מחליט שלא לפסול עצמו (למשל, ע"א 9202/12 דוק השקעות (1988) בע"מ נ' צבעוני (3.2.2013)). ואולם, יש לזכור שהמבחן לפסילת שופט, בין אם מדובר בפסלות עצמית ובין אם מדובר בסירוב לפסילה, הוא אובייקטיבי, ולפיכך, להתחשבות בעמדת השופט לפסול עצמו יש גבולות. גבולות אלו נקבעים על פי אמת המידה המקובלת של חשש ממשי אובייקטיבי למשוא פנים (למשל, ע"א 3367/12 גלינה בר בע"מ נ' חישגי (7.1.2013)); יגאל מרזל דיני פסלות שופט 23-24 (2006), להלן - מרזל). אף יש להבחין בין מקרים שבהם השופט קבע שהוא פוסל עצמו לבקשת בעל דין או בשל האווירה שנוצרה באולם לבין מקרה בו קבע השופט במפורש שדעתו ננעלה (מרזל, בעמוד 355).

9. אכן, מדברי השופטת בהחלטתה בבקשה לעיון חוזר מיום 1.1.2014, עולה כי אפשר שההליך היה נשמע עד סופו לפניה מבלי שבשום שלב הייתה היא מודעת ליחסי עורך-דין-לקוח ששררו לפני מספר שנים בין המשיב 2 לבעלה. ואולם, בשתי ההחלטות, מיום 16.12.2013 ומיום 1.1.2014, ניכרת תחושתה הלא נוחה של השופטת מלהמשיך ולדון בתיק, לאחר שהובאו לידיעתה העובדות שלפיהן בעלה ייצג בעבר את המשיב 2, שהוא דמות מרכזית בפרשה, וטיפול בענייניו האישיים, ובנוסף, המשיב 1 והמשיב 3 ביצעו עבודה עבור משפחתה. נראה כי במקרה דנא התשובה לשאלה אם קיימת עילת פסלות כמובן האובייקטיבי, היא גבולית. קיימים לגביה טעמים לכאן ולכאן. נוכח העובדות שהתגלו במהלך המשפט, ובהתחשב בעמדת השופטת ש' אלמגור

ובתחושתה לפיה לא תוכל להמשיך לשבת בדין, איני סבור כי יש להתערב בהחלטות השופטת לפסול עצמה מלדון בהליך.

10. על יסוד האמור, דין הערעור להידחות וכך מוחלט. התיק המתנהל בבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו יועבר לנשיאת בית המשפט שתקבע את זהות השופט אליו ינותב התיק. השופט החדש מתבקש ליתן עדיפות גבוהה לטיפול בתיק.

בנסיבות העניין, בהן הותירו המשיבים את ההכרעה לשיקול דעת בית המשפט, אין צו להוצאות.

ניתן היום, ט"ז באדר א' התשע"ד (16.2.2014).

ה נ ש י א